

PRESBITER

TARTALMUNKBÓL

- Elnökségi ülés Debrecenben
- Reformációs arcképesarnok
- Egy magyar ifjú levele Kálvínhoz
- Zwingli levele Lutherhez
- Emlékezetes presbiterek

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

VI. évfolyam 5. szám

BUDAPEST

1997. október

Békefy Lajos

ÜNNEPKÖSZÖNTŐ

2Timótheus 4,13.21.

Itt van az ősz, itt van újra – hűvös éjszakáival, szélsodorta faleveleivel, elmúlást idézőn. Egykoron Pál is ezt érezhette a római börtönben. Ezért írta Timótheusnak: „Igyekezz a tél beállta előtt megjönni... Felsőruhát hozd el... hozd el a könyveket, (Bibliát is), de főként a pergameneket”. Az apostol előtt élete utolsó szakasza. Felkészül arra, ami jön. Hogyan? Felsőruhával, meg Bibliával. Felsőruhára testének van szüksége, az általa nyújtott melege, védelemre a növekvő hidegben. Bibliára, ószövetségi tekercekre a lelkének van szüksége, hogy melegség és erő lakozzék benne. A népek apostolának puritán gazdagsága, minden kincse csak ennyi: egy felsőruha, s a Biblia. Azt pedig kizárólag Atyánk tudja egyedül, hányszor és hány helyen ismétlődött meg ez a jelenet és ez a kérés a Pál óta lepergett évszázadok alatt? Amikor a túlélés, a megmaradás esélyét és erejét a hirtelen beállott télben egyetlen felsőruha és egyetlen Biblia jelentette személyek, családok vagy népek számára. Hányszor lett eközben az Élet Könyve „Rabon napfény, Tévelygőnek hívó harang, Roskadónak testvéri hang”. Így volt ez a gyászévtized alatt elhurcolt prédikátorokkal, akiknek az úszó börtönné lett sötét gályán az Ige szövétéke volt egyedüli reményük. És 1849. október 6-ra virradóan is, amikor az aradi siralomházban vértanúink számá-

ra csak ennyi maradt: egy katonai köpeny, meg a Biblia. Nem hasonló játszódhatott le '56 fényes napjai után a megtorlás rafinált cellamélyébe vetett honfitársainknál, Recsen és a lélekroppantás többi műintézetében, amikor rabruhában, de hittel és a fejből idézett Igék mécsvilágánál élték túl sokan a megaláztatást?

Október újra itt van, szomorúan szép és győzedelmes ünnepeivel. Hősök és áldozatok nevével, s a



névtelenek néma tanúságtételével. Mindezek mögött pedig, mintegy kiemérelhetetlen erőforrásként október 31., a reformáció naptámadatának ünnepe. A reformáció volt az, ami Mohácsnál bekövetkezett nemzeti tragédiánk után elhozta a közösségi és egyéni vigasztalódást, az ismételt talpraállás reményét, az élő hit belső

támaszát Magyarhon népeinek. A reformáció szilárdította meg a más népekénél nem hitványabb tudatát, s európai egyenrangúságunkat. Így maradt ez akkor is, amikor jöttek az idegen irigyek, hogy a szabadság felsőruháját leszaggassák rólunk, a hitet meg gyökerestül kiszaggassák belőlünk. De az Isten szent Igéjével megtámogatott lelkek, nemzedékek újra és újra magukhoz tértek. *Az októberi ünnepek emlékeztetnek és figyelmeztetnek: egyénnek és nemzetnek megtartó kincse a Biblia, de arra is utalnak, hogy az egyetlen felsőruhát is lehet méltósággal viselni.* Valóban tudatosult bennünk, hogy e kettő – anyagi és lelki-szellemi kultúra, anyagi és lelki-szellemi emelkedés – csak együtt segít élni, túlélni, reménységgel menni mindenfajta tél elé ma is? Egy felsőruha és egy Biblia? Csak ennyi? – kérdezheti valaki. Vajon az így fanyalgó ember megérdemli a többet? Mintha nemzetként és egyénileg egyre inkább megfeleledkeznénk ezek alapvető összetartozásáról! Kívánom kedves Olvasóinknak, hogy szembesüljenek ezekkel a kérdésekkel! Találja meg minél több honfitársunk a testvérré formáló helyes választ, valahogy így: Köszönet, Uram, neked, az egy felsőruhás, Bibliás múltért, az ezeket vállalókért, az így megmaradottakért! Tégy hozzájuk méltókká minket is, Uram! Ámen.

□

Gyülekezeti kisszótár

Diakónia



A kellemes hangzású -ia végződésűre magyarisított diakónia kifejezés az Ószövetségben nem fordul elő. A görög nyelvű Újszövetségben sem, csak – főnévként – szolgáló (diakon), – igeként – szolgálói változatban. Eredeti és mai görög értelemben asztalnál ülők kiszolgálását, illetve a család szükségleteinek biztosításával járó felelősséget jelenti. Más szavakkal: a saját erőforrások és képességek mások szolgálatába állítását értjük alatta.

A diakónia szó magyarul szeretetszolgálatként ismert. Alapja Isten diakóniája, ami felismeréssel és személyes tapasztalatszerzéssel válik érthetővé.

Szolgálni – a zsidó nép történetében – Isten és ember közötti kapcsolatot jelentett, ha ember szolgált egy másik embert, annak már negatív csengése volt. Istent szolgálni teljes odaadással, örömmel végzett áldozathozatalnak, míg másokat szolgálni megalázó kiszolgáltatottságnak minősült. (Például: rabszolgatartó társadalom.)

A korabeli Izrael számára teljesen újszerű volt Jézus megjelenése, aki hangsúlyozottan embertársai szolgálatára jött. „Én pedig szolgálóként vagyok közöttetek” (Luk 22,27/b; ford.: W. S.). Az evangéliumokban a kifejezés többnyire Jézus szolgálatához kötődik, ami minden esetben Istent szolgálva jelenti az ember szolgálatát.

A hajdani egyházaknál, majd a reformáció idején az evangélium hirdetése és a szeretetszolgálat szorosan összetartozott. Kezdetben, a gyülekezetek megalakulása után diakónusok látták el a szegényeket, özvegyeket, árvákat élelemmel, ruhanevel, s ők ápolták a betegeket is. Később a nők, a diakonisszák is bekapcsolódtak e tevékenységbe.

A gyülekezetekben a diakónia ösképe Jézus élete és tevékenysége. Általa válik nyilvánvalóvá, hogy a diakóniában mindig Isten a kezdeményező. Isten az embert Jézus születése, szenvedése, áldozathalála és feltámadása által állítja szolgálatába, példát adva az ember megmentésének, megváltásának lehetőségére.

Isten diakóniájának végső beteljesülése Jézus kereszthalála az emberiség érdekében. Szolgálatát ezáltal nyer teljes értelmet. Ebből következően a diakónia egyetértés Isten akaratával. Néha még szenvedés árán is. Irgalma, szeretete – Jézus megváltó cselekedetéből következően – meggyőzi az embert a tökéletes lelki nyugalom biztosító létezés elérésének lehetőségéről. Isten célja a teljes értékű emberi lét elérése.

Jézus nemcsak Istentől eltávolodottakat mentett meg, hanem Isten szolgálatára és embertársai hasznára szabaddá tette a

saját bűnük, szenvedélyük fogságában vergődőket is. Egész életét Istennek és az Atyától elfordult emberek, az emberiség Isten közösségébe vonására áldozta: enyhítette a fájdalmat, az éhséget, a szomjúságot, tanított Isten bölcsességéről, jóságáról, szeretetéről, hatalmáról.

A diakónia más jellegű meghatározása: tisztességben szolgálva mielőbb útra kelni. Evangéliumi megközelítés, aminek hatására Krisztus követői önkéntesen és odaadóan közelednek embertársaik felé. Törődnek a rászorulókkal, gondoskodnak mások ellátásáról, szükségleteiről, elősegítik gyógyulásukat. Tettekkel hirdetik az evangéliumot, hitből fakadóan tényleges segítséget nyújtanak a hiányt szenvedőknek, vagyis önkéntes munkatársaként gyülekezeti szolgálatot vállalnak.

Ma a diakónia a segítségnyújtás széleskörű, nyilvánosan elismert és elvárt lehetőségeit foglalja magába.

Ennek megvalósításához és folyamatos szinten tartásához szervezett közösségekre és önkéntes munkatársakra van szükség. Diakóniában az egyházon belül alakuló nőszövetségek, segítségnyújtó szervezetek, ezen belül a gyülekezetek önkéntes munkatársai járnak élen. Szervezőkészség és személyekre lebontott feladatkör függvénye is, milyen szintet ér el a gyülekezeti diakónia. Eredményességét a munka részterületekre bontása és a gyülekezet férfitagjainak bevonása jótékonyan befolyásolja.

A gyülekezetben végzett diakónia céljában és motivációjában is eltér a szociális munkától. A szociális munkához képest egyik előnye: az önkéntes munkatársak a szeretet isteni parancsának teljesítésével végzik vállalt feladatukat. Ki-ki képességei szerint, önmaga és mások öröme.

Winter Silvia

SZERETNÉK

Csak egy parányi méccse lenni,
mely belvilágít egy szobát –

csak egy szál deszka-hiddá lenni,
mely szakadékot ível át –

csak egy kanálka mézzé lenni,
legyen az élet édesebb –

csak egy segítő kézzé lenni,
mely teszi azt, amit lehet –

Szent-Gály Kata

A REFORMÁCIÓ
EMLÉKÜNNEPE

Ha tudatosítjuk magunkban, hogy a pünkösti ünnepkörben járunk, a reformáció emlékűnepe illusztrálja azt a tényt, hogy a Szentlélek az egész egyháztörténet folyamán munkálkodik, eszközöket választ, vezérel, bátorít, lelkesít és elvezet minden igazságra (Jn 16,13).

Már a XVI. században szükségét érezték, hogy a reformáció áldásáért hálaadás tétessék. *Bugenhagen* (1485–1558), Pomeránia reformátora, a különböző tartományok számára szerkesztett rendtartásaiban már gondolt erre. A század során többféle dátum fölbukkant: Így *Luther* születésnapja (nov. 10.); halála napja (febr. 18.); az *Agostai Hitvallás* átadásának napja (jún. 25.) stb. Végül is *II. János György* szász választófejedelem (1613–80) október 31-ét, a 95 tétel kifüggesztésének napját ajánlotta 1667-ben, s ez a dátum terjedt el.

A lutheránus egyház a Lutherre döntő hatást gyakorló Igét olvassa e napon episztoláknak: „Isten ingyen igazít meg kegyelméből” (Róm 3,21-28). A legtöbb református gyülekezetben a hozzá legközelebb eső vasárnapon emlékeznek meg a reformációról; helyénvaló, ha október 31-én este templomi ünnepélyt tartunk, a gyermekgyülekezet szavallataival, énekmondásaival, a reformáció nagy alakjairól szóló előadással, hogy így az ökumenikus mozgalom – egyébként üdvös és hasznos – korában megőrizhessük saját színünket. Fontos a múltbanzés, a reformátorok alakjának felidézése és emlékezetbe vésése (Zsid 13,7), de ugyanilyen fontos a reformáció jelenre vonatkoztatása („Semper reformanda”-elv!), valamint a jövő számára való erőnyerés és magunk elkötelezése is.

A hála, az önvizsgálat és a feladatok meglátása jellemezze reformációi ünnepelésünket!

Szenási Sándor

REFORMÁCIÓRA VÁRÓ DEFORMÁLÓDÁSAINK

A II. Helvét Hitvallás XVII–XVIII. fejezetének átgondolása óhatatlanul megméri mai egyházi felfogásunkat, gyakorlatunkat, s szembesít azzal, hogy a reformátori tanítás mennyire nem avitt gondolatokat tartalmaz, hanem mára is érvényes eligazítást, útmutatást ad. Egyházi életünk néhány jelensége különösen aggasztó és reformátori cselekvésre kell, hogy ösztönözzen bennünket:

– Egyház-e a bibliai mérce szerint a mi református egyházunk? Újra aktuálissá vált Makkai Sándor erdélyi püspök jelszava: az egyház legyen ismét egyházzá! Ma sok minden előtérbe kerül, ami ezt az elsődleges küldetést háttérbe igyekszik szorítani.

– Riasztó tünet a református egyház hierarchizálódása. Cím- és rangkorság.

– Jellegzők-e ránk az igaz egyház ismertető jegyei? Bizony híjjával találtaunk, mert az *igehirdetés válságjelei* tartósan jelen annak és bizonytalanság uralkodik a sákramentumok, főként a keresztség kiszolgáltatása terén.

– Az egyház szűk körre szorítása kísért, amelyet az jelez, hogy vannak lelkipásztorok, akik csak a gyülekezet „hívó magjával” kommunikálnak, elindult az ekkleziologia-képződés, s a rendszerváltás után szerveződött egyesületek között felhangoltak a *kegyesség-érdekű és érdek-kegyességi harcok*. Természetesen ez üdvösvinizmust indukál: csak az üdvözül, aki úgy hisz, mint én. Ez a szektás gondolkodás egyik ismertető jegye.

– Az egyház egysége nem a külső szertartásokban áll, de minket veszélyeztet az *uniformizálási hajlam*. Az Isten gondviselése miatti aggodás pánikot szül!

– Az egyházi szolgák választásánál *feltűnően sok a visszaélés*. Pályáztatás, méltatlan verseny... Hová lett a Szentlélek iránymutatása a *vocatio externa* gyülekezetre háruló felelősségéből? Alkalmatlan szolgák, nyereszkezők, s a méltatlan versenybe bele nem menő, félénk alkalmazások között az Isten ügye válik vesztesé. Választási rendszerünk, s még inkább gyülekezeteink választói lelkületének torzulása késlelteti az igazi egyházi embergazdálkodás kialakulását.

– Büszkéek vagyunk az egyetemesség gondolatára, de hogyan egyeztethető

össze ezzel a ma is általános gyülekezeti képlet, az úgynevezett „Einmann-System” (= *egyemberes rendszer*, ahol a lelkész csinál mindent). Ez fakadhat a halóadásból: nincs alkalmas ember a lelkipásztor mellett?! De adódhat tudatos elnyomásból is: a lelkész nem is tart igényt a kinnálló tagok bevonására, közelengedésére. Érdemes így hitoktatókat, kántorokat, diakóniai és gyülekezeti munkásokat képezni? Van általános fogadó készség a laikusok szolgálatára?

– *Egyház- és tanfegyelmezatlenségben él egyházunk*. Ez a legsúlyosabb, jövőt alátámasztó tendencia. Nem új keletű ez a bajunk. Makkai Sándor 1925-ben írta le a következőket: „szinte elismert gyakorlat lett egyházunkban a tétlen elnézése, gyakran még presbiterek életében is olyan vétségeknek, amelyek aztán egyházunkat fegyelmetlen, komolytalan, tekintély nélküli és semmibe se vett vendégfogadóvá alázták, amelybe mindenki beléphetett, mindenki csinálhatott, amit tetszett és ott hagyhatta, amikor akarta. Szabad volt benne nem hinni, magukkal kérkedni, nem áldozni, éktelen élettel fertőzni, szabad volt reverzálist adni, más felekezetek templomát és szokásait gyakorolni, egy szóval minden szabad volt. De mindez azt mutatta, hogy az egyház megszűnt egyház lenni. Az oka is nyilvánvaló: az egyház attól félt, hogy ha rendet és lelki fegyelmet teremt, hívei elhagyják és a statisztikára dolgozó ellenfélhez csatlakoznak. [...] Kétségtelen, hogy a komoly fegyelmelem lelke csak a hitbeli megújulásból fakad, de ha egyszer az egyház tagjai öntudatára jutnak kálvinizmusuknak, azonnal hozzá kell nyúlniuk a mennyország és kulcsához és a kirekesztés hatalmát törvényre kell tenniük az egyházban, a legszigorúbban szabván meg a visszafogadás feltételeit.” Mai rendezetlenségünk gyülekezetrombolók, ezért nincs áldás hosszútávon bravúros teljesítményeinken. Tanfegyelmi és egyházfegyelmi kérdéseink rendezése önmagában is missziói cselekmény lenne (egyháztagság, keresztelelés, erkölcsi anomáliák megszüntetése). Hogyan várjuk a felébredtek, visszatérők, megtértek gyülekezetben maradását, akik felnyitott szemükkel látják a kettős mércét, az erkölcsi lazaságokat, a személyváloga-

tást, a következetlenségeket egyházi életünkben. Ők komolyan másra számítottak a gyülekezetben, s ennek a „más”-nak híre-hamva sincs! Csalódottan mondják: ha ez az egyház, akkor ebből nem kérek!

– Ide tartozik még a *demokrácia-krisztokrácia gondolat közötti feszültség is*. Ma a mi egyházunk is demokratizálódik, azaz népuralmivá kezd válni?! Belső rendezetlenségünk sokakat taszít, s távortartja sok esetben az áldást. Krisztus mindenre kiterjedő, totális igénye kizár minden emberi totalitarizmust. Testületeink (zsinat, presbitérium, bizottságok) tagjai mindenkor Isten előtti felelősséggel kellene, hogy döntsének. Nem szabad a gyakorlati materializmus mennyiségi, finansiális elvének bedőlni. A krisztokrácia rendezőelvé a minőség!

– Bár zsinati feladatnak írja a hitvallás, de elég lenne, ha mi az egyházlátogatás alkalmával tudnánk érvényesíteni, hogy a *„zsinatokon szorgalmasan meg kell vizsgálni a lelkipásztorok tanítását és életét”*. Nem a papmarasztás kikopott divatját gondolnám visszahozni, de az is tűrhetetlen, hogy lelkészek sorra tönkre tegyenek gyülekezeteket, mert senkinek nincs bátorsága a „javíthatatlanokat” eltávolítani...

íj. Dr. Fekete Károly

Kiss Tamás

Énekek

Már énekelem az ének
éjre napot hozó.
Vihart úzók el vélek,
mint a harangozó.

Ne hidd, hogy énekelni
az énekért lehet:
próbálunk kékre lelmi
setét egék felett.

Szeretettel köszöntjük születés-
napján Debrecen költőjét!

A presbitérium a teológusnapok házigazdája

A teológusnapok a gyülekezetek és a szent szolgálatra készülődő teológusok kapcsolattartásának nagyszerű alkalmak. A helyi egyházközség évenként, két évenként szervezhet egy ilyen alkalmat. 3-4, esetleg több teológusdiák egyik professzora vezetésével látogatja meg a gyülekezetet.

A délelőtti istentiszteleten a professzor szolgál. A gyülekezet nemcsak a teológiai tanárt, hanem az intézet szellemiségét is megismerheti. A délutáni, vagy esti ünnepély keretében a diákok szolgálnak énekekkel, versekkel, rövid előadással, személyes biznyságtétellel. Ha vannak vendéglátó presbitercsaládok, akik ebédre, ismerkedésre meghívják egy teológust, igen emlékeztetése és személyessé tud válni e találkozó.

Mire jó a teológus-nap? Mindenekelőtt arra, hogy a tanuló diák ismerkedik népével. Meglátja, hogy nem „csak” a jó vizsgaeredmény érdekében, nem is öncélú szórakozás céljából tanul, hanem azért, hogy egy-egy gyülekezetet szolgálhasson. Az egyház népének is létérdeke az, hogy közvetlenül megmutatott szeretetével, majdán imádságával, áldozatával, figyelmével folyamatosan szolgálja a lelkészképzés közérdekű ügyét. Eközben biztathatja is a leendő lelkészeket a szent szolgálatra. S milyen fontos, hogy az egyház minden tagja betekintést kapjon a lelkészképzés mikéntjébe, hétköznapjaiba, feladataiba.

Ha egy teológus több teológusnapon vehet részt, nagyobb áttekintése lesz az ország reformátusságáról, annak gondjait, reménységeit, szükségseit, örömeit, kínjait már menet közben megismeri. Gyermekként másként nézte eklézsiáját, mint felnőttként. Mivel pedig nincs két egyforma református gyülekezet, nagy áldás, ha időben minél több tájegység reformátusságával megismerkedhet. Más a hagyomány, lelkület, életkérdés Szabolcsban, Zemplénben, a Viharsarokban, a Kunságban, a Dunántúlon. Jó mindezzel időben megismerkedni. Ez intézetben nem tanítható. Ez csak a helyszínen ismerhető meg. Éppen ezért is legyünk vendégfogadók.

Annak érdekében, hogy minél jobban sikerüljenek a teológusnapok, célszerű, ha a presbitérium ezeket jól előkészíti. Túl a közvetlen gyülekezeti alkalmakon, legyen arra is idő, hogy bemutassuk gyülekezetünket.

E sorok írója egykor igen nagy örömmel és lelki haszonnal vett részt a teológusnapokon. Két egyházkerület népét is megismerhette. E tapasztalás nagy mértékben járult hozzá ahhoz, hogy mindig felismerte a teendőket és hivatására is célszerűen készült fel.

Az elmúlt időkben különböző okok miatt csökkent a teológusnapok rendezésének kedve. A legutóbbi tanévben azonban ismét növekedett számuk. Ehhez az is hozzájárult, hogy a budapesti hittudományi kar külön ilyen irányú kéréssel fordult az egyházmegyékhez. Az volt az általános tapasztalat, hogy mind a teológia küldöttei, mind a vendéglátók megéreztek valamit az egyház közösségi erejéből.

Nem csak a nagy gyülekezetek vesznek részt e kapcsolattartásban, de a kicsinyek is. Ne csak a székhelyekhez – Budapest, Debrecen, Sárospatak – közeliek, de a távolabbiak is. Mánapság már nincsenek igazi távolságok! Hajdanán a legkisebb faluból is kerültek ki lelkészjelöltek. Ilyen találkozások ma is felébreszthetik a küldetés tudatot. Ha szeretetvendégséget is rendeznek, a gyülekezet ifjúsága ismerkedhetik a teológusifjakkal. A találkozó alkalmával felajánlott adományok részben az útiköltséget fedezik, részben a lelkészképzés nem kis gondjait oldják meg. Az adomány nagysága azonban nem előfeltétele a találkozó sikerének.

A jól megszervezett teológusnap több presbiter előkészítő munkáját igényli. Legyen ez a gyülekezet ünnepnapja. Legyen a presbitérium az ünnep házigazdája.

– p – s

VAN MINÉKÜNK ISTENÜNK!

Van még nekünk Istenünk, igéjével élünk
 Annak intő szavait jó hallani nekünk.
 Nemcsak halljuk, – dédelgetjük az áldott szavakat,
 Maroknyi néped hűséggel járja a kijelölt keskeny utat.
 Intésedre várunk, nem baj, ha néha csattan szelid szavad.
 Ne kíméld Urunk, tisztítsd meg, kérlek, elhívott fiad.
 Éneklünk Néked, teljes szívvel zeng az ajkunk.
 Kinek adjunk hálát? ha nem tenéked, Krisztus Urunk,
 Üdvözlünk Téged Szentek-Szentje, Királyok-Királya,
 Néked zeng dalunk, fogadd el, ez szívünkbeli hála.
 Kinek adnánk ily szívesen? Hisz mindenünk Tiéd.
 Isten vagy! E hálával hadd boruljunk most Eléd.
 Segíts rajtunk, hogy erőtlenségből erős legyen néped.
 Tekints ránk jó Atyánk, hogy szívből szolgálhassunk Téged.
 E maroknyi kis csapat így hajt térdet, hogy legyen
 Nekünk már éltünkben megáldott örök kegyelem.
 Ünnepnap számunkra, ha együtt, s Véled lehetünk,
 Ne vedd rossznéven kérünk, – de ennyire szeretünk.
 Köszönjük, hogy elfogadtad bűnös életünk, s szívünk.

Elek Tibor
 Mátészalka

Lelkészek és presbiterek körzeti találkozója Majosházán

1997. szeptember 21-én, vasárnap du. 3 órakor kezdődött az az összejövetel, melyet a Dunamenti Lelkészkör (Szigetszentmiklóstól Makádig és Dunaharasztiól Dömsödig települt) gyülekezeteinek lelkeszei és presbiterei részére hívtak össze.

Az őszi verőfény ölelte körül Majosháza gyönyörűen felújított templomát, melyben elsőnek *Komlósi Péter* esperes tartotta meg a bevezető tanítást a kitűzött programról, mely *Egyházunk megújulásának szolgálata* címet hordozta: Az Ige világsága elénk tárja, hogy bármennyire is óhajtjuk egyházunk megújulását, az nem emberi munka és erőfeszítés terméke, hanem Isten Lelkének műve, ahogyan azt régi énekünk is visszatükrözi: „Szentlélek, imádkunk mi téged, Valljuk Istenséged, Hisszük, hogy az új ember szíve – Saját kezéd mive,

Te vagy a hitnek mind szerzője, mind elvégezője.

Te gyújtasz szívünkben világot, Forró buzdóságot” (377).

Mi hát akkor az emberi magatartás a megújuláshoz? A szívnek őszinte imádságos kitárulása Isten előtt: „Tiszta szívet teremts bennem, oh Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem!” (Zsolt 51,12).

Az alapokra mutató esperesi bevezető után *Thuróczy István* majosházi lelkipásztor Kálvin Institutio-jának egyháztól szóló tanítását ismertette: Kálvin az egyházat „külső gyámolító eszköznek” nevezte, mely minden istentelőd embernek „anyja” – melyhez (kihez) még a meghalt hűvek és szeretteink is odatartoznak:

„A három-egy Istennel már itt a földön egy,

S az üdvözült sereggel egy nép és egy sereg” (392).

Mi hát a helyes magatartás az egyházhoz? Anyának kijáró ragaszkodás és tisztelet azzal az intéssel: „Hallgasd a te atyádat, aki nemzett téged, és meg ne utáld a te anyádat, mikor megvénhedik” (Péld 23,22).

A két tartalmas előadás után a majosházi egyházközség már szépen tető alá került új gyülekezeti házában izes falatok, sütemények, frissítő italok vártak a vendégekre.

A szünet után *Faragó Tibor* lelkeszköri elnök ismertette a genfi gyülekezet presbitereinek szolgálatát Kálvin nyomán, mely szolgálatban, úrvacsoraasztásban segédkező, szeretetszolgálatban, diakóniában, látogatásban, figyelésben, intésben résztvevő és számotadásban felelősen eljáró magatartás volt.

Fenti előadásokat több presbiter hozzászólása követte: Többek között *dr. Szánthó György* délpesti egyházmegyei gondnok hívta fel a figyelmet az ezredfordulón bekövetkező presbiteri választásra,

már most készülünk rá imádságos szívvel. – Egy presbiter verssel köszöntötte a megjelenteket, egy másik az erdélyi istentiszteleték bűnvalló imádságát dicsérte, *Villányi Péter* esperes hangoztatta, hogy az igazi bűnbánat és bűnvallás nyomán adódhat a megújulás. – *Kőhegyi István* lelkeszkör-presbiter hangsúlyozta, hogy a megújulást Isten munkálja, mikor az embert megváltoztatja, Isten képére formálja, testvér iránti szeretetre indítja. Nem mi vagyunk a mesterek, hanem szerszámok a Mester kezében. Be tudunk-e simulni a Mester kezébe az apostoli indulattal? „Én nem céltalanul futok, az ökölvívásban nem a levegőt csapok meg, hanem megza-

bolázva, szolgálatra adom testemet, hogy míg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek” (1Kor 9,26). – Végül *Váczai Gábor* presb. szöve. területi titkár a presbiterek figyelmébe ajánlotta a Délpesti és a Budapest-Déli Egyházmegye rendezésében folyó presbiteri továbbképző tanfolyamot Gyálon.

Jó volt presbitereknek, lelkeszének, egyháztagnak együtt lenni, együtt tanulni, Isten adjon e jó kezdeményezésnek áldásos folytatást.

Kőhegyi István

Délpesti Egyházmegye Presbiteri Szövetségének területi elnöke

Presbiteri területi közgyűlés

A debreceni Kistemplomban tartották a tiszántúli területi presbiteri közgyűlést, melyet *Nagy Lajos* területi titkár nyitott meg. *Id. dr. Fekete Károly* áhitatot tartott.

Dr. Ritoók Pál, a Presbiteri Szövetség főtákkára előadásában az elnökség munkáiról és feladatairól beszélt.

Dr. Bölcseki Gusztáv püspök „A presbiterek régi és új feladatai az egyház közösségben” címmel tartott előadást.

Igen sok és hűséges presbiter van egyházunknak, akik évtizedek óta hordozzák az egyházközségük terheit és gondjait. Sajnos olyanról is lehet hallani, hogy a presbiter(ek) között és a lelkipásztor között megromlott a kapcsolat, de előbb utóbb rendeződni kell a dolgoknak. Tudományt kell ragasztani a gyakorlat mellé, tanulmányozni kell az ígét, a Szentírást, a presbiterek feladatait, kötelességeit stb. A tudás és a hit kapcsolata és gyakorlati alkalmazása fontos feladat – hangsúlyozta a püspök.

A közgyűlés következő napirendi pontjaként megválasztotta a Koordinációs Bizottságot.

Dr. Bodnár Ákos hozzászólásában üdvözölte a megjelent presbitereket, a lelkeszket, egyházi vezetőket és minden atyáfit. A megválasztott tisztségviselők nevében megköszönte a bizalmat, és ígéretet tett, hogy minden vezetőségi tag erejéhez, idejéhez mérten hűségesen dolgozni fog egyházunk érdekében.

Hasznos volt a közgyűlésen való énektanulás, köszönet érte *Kurgyis András* énektanárnak, karnagynak.

Öröm, hogy a gyülekezetekben egyre több nő presbiter is van, szükség is van munkájukra, rájuk lehet számítani, hűséggel végzik munkájukat.

HATÁROZAT

1. A közgyűlés továbbra is napirenden tartja a Presbiter Szövetség taglétszá-

mának növelését. Elvárja, hogy minden egyházközségben legyenek a Szövetségnek tagjai.

2. A közgyűlés örömmel üdvözli, hogy az egyházkerületben már megalakult a debreceni, békési, nagykunsági és csongrádi egyházmegyei szervezet. Kéri és támogatja a még e területen elmaradt nyírségi, szatmári, szabolcsbereg, bihari valamint a hajdúvidéki egyházmegyei szervezetek ez évben történő megalakulását is.

3. A közgyűlés felhívja az elnökséget, hogy a presbiterképzés kiterjesztése és folyamatossága ügyében minden tőle telhetőt kövessen el. Elvárja, hogy az oktatás ez évben minden egyházmegye területén, minden egyházközségben induljon be.

4. A közgyűlés kéri tagjait és az egyházmegyei szervezeteket arra, segítsék elő a „Presbiter” című lap terjesztését. Érték el, hogy a lap legalább egy példányban minden egyházközségben kerüljön előfizetésre.

5. Kiemelten fontos feladatnak kell tekinteni az evangélicizáció feladatát mind a jelenlegi, mind a jövőbeni presbiterek között, hogy 1999. év őszén az egyházközségek élő hitű presbitereket tudjanak választani.

6. Igen fontosnak tartja a közgyűlés, hogy a Reformátusok Világszövetsége debreceni nagygyűlésének méltó szervezésében, lebonyolításában minden egyházközség kivegye részét, annak sikere érdekében testvéri szeretettel működjenek közre.

7. A közgyűlés kéri a presbiter testvéreket arra, hogy minden segítséget adjanak meg a lelkipásztoroknak szolgálatvégzésükhöz, velük együttműködve, velük összefogva érjenek el komoly fejlődést, lelki növekedést a hitélet, a hitoktatás, továbbá a szeretetszolgálat terén.

ELNÖKSÉGI ÜLÉS DEBRECENBEN

Szövetségünk Elnöksége először tartotta ülését székelyen, Budapesten kívül: Debrecenben. Ezzel is jelezni kívánta az Elnökség, hogy nem kívánja munkáját túlcentrálizálni és igyekszik tagságához közelmaradni.

Az ülést *Derecsényi István* debreceni esperes áhítata nyitotta meg, majd meghallgatta az Elnökség az észak-pesti, a debreceni és a tiszántúli területi szervezet képviselőjének beszámolóját, kérdéseket tett fel nekik és megvitatta a válaszokat. A legközelebbi ülésen a baranyai és a bácskiskunsági szervezet munkáját kívánja megismerni.

Ezután a főtitkári beszámolóhoz fűzött szóbeli kiegészítéseket hallgatta meg az Elnökség. Több kérdésben élénk vita alakult ki. A zempléni területi szervezet elnöke a Tanácskozó Zsinat által javaslatba hozott esküszövegekkel kapcsolatban mondat el véleményét, ajánlva, hogy a presbiteri eskü szövegéül az 1933. évi esküszöveget használják újra.

Meghallgatták a számvizsgáló bizottság beszámolóját és a hollandiai Fundament Alapítvánnyal való kapcsolat szabályozására vonatkozó javaslatokat, végül pedig határozatokat hoztak összesen 16 pontban, ami mutatja, hogy az Elnökség nem kis munkát végzett. Ezek közül néhányat kiemelünk:

– Jelentést kell készíteni a zsinatnak az év végéig a presbiterképzés eddigi tapasztalatairól és a további teendőkről.

– Szükséges, hogy a területi szervezetek szorosan együttműködjenek a megfelelő fokozatos egyházi testületekkel, ill. azok elnökségével, anélkül azonban, hogy önállóságukat feladnák.

– A legközelebbi elnökségi ülésre előterjesztést kell készíteni arról, hogy milyen tanácsokat ad a Szövetség az 1998. évi országgyűlési, önkormányzati választásokra vonatkozólag, ill. az 1999. évi presbiteri tisztújításokra vonatkozólag.

– Felhívta az Elnökség a területi szervezeteket, hogy készítsék el 1998. évi munkatervüket, amelynek fő szempontjait adta

– a presbiterok evangélizációját,

– a presbiterok képzését,

– az 1999. évi tisztújításra való felkészülést.

– A legközelebbi elnökségi ülésre el kell készíteni az 1998. évi szövetségi költségvetés tervezetét, figyelemmel a költségek csökkentésére, a bevételek növelésére, a tagdíjak és az újság előfizetési díjának megállapítására és a területi szervezetek költségeinek megfelelő térítésére. □

„GYÜLEKEZETÉPÍTÉS”

Élményeim az Országos Presbiteri Konferencián

A morzsaszedés során tapasztalt aktivitást alig lehetett berekeszteni. A Szövetség elnöke ezt előre látva, előző este ajánlotta a gondolatok papírra vetését. Szó esett a Presbiteri Szövetség indulásáról is a program során. Bennem ez a következő emlékeket idézte fel: Kissé bizalmatlanok voltunk Csabán a Szövetség céljait illetően. Az alakuláskor ezért nem léptünk be. A későbbiek során azonban előttünk is világossá vált, hogy ez a „képződmény” nem Egyházunk egysége ellen, hanem éppen mellette kíván munkálkodni. Sőt feladatának tekinti, hogy a gyülekezetek életéért felelős presbitereket ennél jobban felkészítse – kiképezze – a rájuk háruló szolgálatok jó végzése érdekében. Ékes bizonyítéka e szándéknak a most zárult konferencia is. Elhívott kitűnő előadók, jobbnál jobb előadásait hallhattuk. – Megjegyzem, hogy első fecske 3 belépővel együtt ma 12 tagot tartunk nyilván. Reméljük ezzel nem zárul le a sor. – Hálás vagyok Istennek azért, hogy erre a konferenciára – úgy

értékelem, hogy megtört a jég. Minden unszolás nélkül két fiatal, most megválasztott pötpresbiter társam is jelentkezett. *Mészáros Béla* és *Bába Károly*, akik megnyilatkozásaikkal bizonyították alkalmasságukat a gyülekezetünk szolgálatára. Továbbá a Szövetség régi ajánlását, hogy merevség helyett „fiatalokat a presbiteriumokba” szemlélet megvalósítását elindították. Egy „kiszolgált” presbiter számára nincs nagyobb öröm, mint azt tapasztalni, hogy Isten gondoskodik az utánpótlásról. Ezért hagyott mélyebb nyomot bennem *Somogyi Péter* fiatal lelképásztornak az „Ifjú körében” címen tartott tanítása. A bő füzérből csak néhányat: Tiszteletre méltó a meglátása, nagy szükség van a gyülekezetépítés érdekében az öregebb és fiatalabb presbiterok együtt munkálkodására. Ehhez az öregebbeknek ismernie kell a gyülekezet fiataljait, azok lelki, sőt anyagi nehézségeit, szükségleteiket. Mivel az egész gyülekezet egy test – a Krisztus teste – nincsen olyan, hogy ifjú gyülekezet.

Ebből következik, hogy olyan se, hogy a vének közössége. Olyan van, hogy Gyülekezet! Tehát teljes jogú tagoknak kell tartani őket. Lássuk testvéreinknek fiataljainkat.

Meg-megszégyenültem, amikor az öregebbek számára feltett kérdésekre magamban válaszolnom kellett. Pl. Imádkozom-e értük? Látogattam-e már meg ifjúsági alkalmat? Részt vettem-e már a nem csak maguk számára szervezett rendezvényeiken? Nem sorolom tovább.

Megható volt számomra a morzsaszédést bevezető fiatal, csabai presbiterjelölt társam bizonyágtétele. Ami viszont az idősebb korúak megbecsüléséről szólt.

Összegezve: részesülhettünk az áldások bőségszarujából ismét. Köszönet érte a szervezőknek. A „mag” elvetésre került. Urunk adhat aratást, bőséges gyümölcstermést áldásaival együtt.

Én mindezeket reménykedve várom.

Fodor Sándor

Sármelléki presbitertalálkozó

A Szatmár megyei Szárazberek református temploma volt a színhelye annak a találkozásnak, amelyet első ízben rendezett meg négy falu presbitériuma: Szárazberek, Sándorhomok, Kispelcske, Nagypelcske. Az összejövetel szervezője a *Bak lelkész házaspár*, Enikő és László voltak, akik az említett falvakban hirdetik az Igét. Az ünnepség istentisztelettel vette kezdetét. Fodor Lajos, a Szatmári Egyházmegye főjegyzője rámutatott: a sármelléki falvak és lakóik annyira különböznek egymástól, mégis van bennük közös vonás, mégpedig az alázatos keresztyén lelkület, amit az együttlét is bizonyított. Ezt követően szólt a presbiteri tisztség betöltésének néhány követelményéről. A presbiternak meghatározó, karizmatikus egyéniségének kell lennie egyházában, aki fel kell ismerje a nehézségeket, és azokat a lehetőségeket, melyekkel hozzájárulhat a közösség építéséhez. A presbiter szolgáló ember, aki nem földi hatalomnak, hanem Krisztusnak a parancsát teljesíti, s minden tettét az Ige vezérli. Cselekedetei nemcsak azzal mérhetőek, mit tesz, hanem azal is, mi az amit elmulaszt.

Ezt követően Korda Zoltán a szatmárnémeti Láncos-templom segédlelkésze tartott előadást a presbiter tiszteréről, hivatásáról, szem előtt tartva annak történelmi és jelenkori vonatkozásait.

Végül Bak László házigazda lelkész azt javasolta, jó lenne, ha az összejövetel építő beszélgetéssé, tapasztalatcserévé alakulna, ahol mindenki elmondaná közössége gondját, baját valamint ötletét a továbblépésre, a gyülekezet építésére.

Elsőként az ifjúság bevonása a gyülekezeti életbe került szóba. A felszólalók egyetértettek ennek fontosságával, Bak Enikő ezzel kapcsolatban felhívta a jelenlévők figyelmét arra, hogy a presbiterek kötelezővé kellene tegyék a vallásoktatást, mivel ezekben a falvakban komoly gondok jelentkeznek e téren. BE lehetne vezetni a hároméves konfirmációkat. MA, amikor az emberek idejének nagy részét leköti a megélhetés nehéz gondja, az egyháznak a „gazdasági kincsek” megtartása mellett, ápolnia kellene a kulturális értékeket is.

Ugocsa István tudósító
(Harangszó, 1997., úgocsi szám,
VIII. évfolyam 16. sz.)

Egy magyar ifjú levele Kálvinhoz

„Az Úr Jézus Krisztus kiváló szolgájának, Kálvin Jánosnak, a genfi egyház fejének, az én legkedvesebb uramnak Gentben.

Kegyelem a Jézus Krisztus által! Én uram, Kálvin! Köszönetet mondok neked, hogy engem, *mikor ott voltam*, a legnagyobb szeretettel öleltél. Az Úr áldjon meg tégedet! Kevéssel azután, hogy *Strassburgba* megérkeztem, többféle betegségbe estem, melyekkel nekem a múlt egész télen át vesződnöm kellett; végre, amint eljött a tavasz, az Úr, az orvosok segítségével, egészségemet helyreállította. Ez volt az oka kiváltképpen, hogy hozzád eddig levelet nem írhattam. Ezentúl már minden levélhordóra vigyázok, hogy tőlük levelet küldjek, főként a saját hazámból jövőre, mert ezt a hazát most a török rettenetesen szorongatja. Egy pár szóval előadom neked szerencsétlen állapotát.

A legközelebbi napokban kaptam hazulról levelet, amelyben megírták Magyarország szörnyű csapását. Emiatt nem esekély az én fájdalom. Mert attól az időtől kezdve, amióta eltávoztam hazámból, *t. i. 3 év óta*, kilenc várost pusztítottak el a törökök sok kastéllyal, várral s a körülöttük eső összes falvakkal együtt a lakosoknak nagy rémületére. Magyarországnak Dalmácia felé eső részén elfoglaltak két várost, ú. m. Pécsét és Siklóst, az Ausztria felé eső részén négyet: Esztergomot, Vácot, Veszprémet és Szekesfehérvárt, amelyek közül kettőt teljesen szétromboltak, kettőt pedig csak bevettek, de a nép nagy veszedelmével. Lengyelország felé hasonlóképpen feldúltak két várost: Miskolcot és Szikszót; a népet részint fogságba hurcolták, részint legyilkolták. A Tisza mellett fekszik egy város, melynek neve Szeged. Ezt 9 vagy 10 évvel ezelőtt szintén feldúlták a törökök, de a nép összegyűlt megint és újra kezdte építeni. Midőn a török ezt látta, békét és szabadságot hirdettek azoknak, akik odasereglettek és az építésbe fogtak. Ennélfogva a város annyira megnőtt, hogy nagyobb lett, mint azelőtt volt. Mikor már meggazdagodott és a töröknek adót fizetett, maga elé citálta a bég a város tanácsát két főtisztviselőjével együtt. S mielőtt megérkeztek, tüstént lenyakasztatta őket, városukat nagy sereggel elfoglalta, a lakosokat pedig pénzért Törökországban eladta. Most már abból a városból kiutéseket tesznek a törökök Magyarország többi részeibe s naponként tömérdek lelket hurcolnak fogságba és hallatlanul kegyetlenkednek azokkal.

Ezekhez a bajokhoz más is járul. Az elhalt királynak, *t. i. a vajdának* (János királyt érti a levélíró) idejében némely város Magyarország megmaradt részében az Isten ígését befogadta, most pedig a király halála után néhány zsarnok nemes jött be, akik a törökök minden kegyetlenségét és Magyarország szerencsétlenségét az evangéliomra hártják, azt állítván, hogy a sok rossznak ez az oka. Ezért csudálatos módon dühösködnek a keresztyének (azaz az evangélikusok) ellen. Néhány nappal előbb egy keresztyént megégettek, más polgároknak javait és birtokait ragadták el; némelyeket tömlőbe vetettek, ami ez előtt sohasem történt. S azok a szerencsétlen keresztyének, jóllehet, oly nagy csapásokat szenvedtek, még sem állottak el attól, hogy az Isten ígését hallgassák és prédikálják életüknek és összes javaiknak a veszedelmével. Midőn én ezt hallom és meg gondolom, nem tartóztathatom magamat a legnagyobb gyásztól. Bár testileg távol vagyok azoktól, de lelkeimmel ott vagyok náluk és velük együtt szenvedek.

Ezenfelül a legutóbbi két év alatt folytonosan és irtózatos módon pusztít egész Magyarországon a pestis, annyira, hogy akik tanultabbak voltak úgy az egyházban, mint az államban, mindannyian a pestisnek estek áldozatul.

Ehhez még újabb baj társult. A múlt év július havában a sásáknak óriás tömege szállta meg Magyarországot és egy nap alatt megemészttette a mezőnek minden termését. Ez aztán nagy éhséget idézett elő.

Midőn hazámnak ennyi csapását látom, hozzám tartozóinak levele által intetve, azután a szegénységtől is szorongattatva, elhatároztam, hogy a legközelebbi vasárnap visszaindulok hazámba, hogy az elnyomott egyháznak szolgálhassak. Hogy az életemet vagy haláloamat kívánja-e, azzal nem gondolok, csak Isten dicsőségére legyen szolgálátom. Bár tisztán látom a veszedelmet, mely egyfelől a töröktől, másfelől a zsarnokoktól és az igazság üldözőitől fenyeget; azzal mégsem törődöm és az elhatározott utazással föl nem hagyok.

Kérlek téged én uram, Kálvin! A Krisztus szerelméért, kegyeskedjél az Atyaistenhez könyörögni az egész gyülekezettel együtt a mi szerencsétlen anyaszentegyházunkért, hogy a kegyelmes Atya a mi nyomorult egyházunkról fordítsa el a büntetést. Azután ne sajnálj engem a te leveleddel felüdíteni és megvigasztalni; *Wendelin* útján könnyen küldhetsz nekem levelet. Hisz tudod: mennyire jól esik az embereknak a nagy férfiak vigasztalása!

Visszatérek tárgyamhoz. Kérlek téged én uram, Kálvin! Könyörögjétek az Atyaistenhez a mi szegény egyházunkért, hogy az Úr büntetését vegye el róla. Isten veled!

Strassburg, 1545. március 26.

*Belényesi Gergely,
magyar nemzetbeli.*



Reformáció



Genf látképe a XVI. században

A REFORMÁTOROK SZOLGÁLATÁT és nagyságát egyszerűen abban kell látnunk, hogy bizonyos, az egyházban elfelejtett vagy félig elfelejtett keresztény igazságokat ismét kimondták és ezzel az egyházat ismét helyre állították: a Biblia nagyszerűségét és tekintélyét, a teremtő Isten uraságát, Jézus Krisztusnak, mint a bűnös ember megbékítőjének az érvényesítését, e Krisztus iránti hitnek az erejét, a keresztény ember szabadságát a világban, az igaz egyház szükséges alázatát és szükséges bátorságát. Valóban: ha magukat a reformátorokat kérdezzük meg arról a jelentőségről, amit az akarataiknak és tettüknek tulajdonítottak, akkor ezt az egyszerű választ kapjuk: ezeknek az igazságoknak a tiszta tanáról volt szó náluk, és ebben és ezzel a tiszta tannal a helyes engedelmeségről, a helyes életről, az egyház helyes alakjáról. Vagy negatívan: a pápaságtól, mint az egyházi istentiszteletnek, az egyházi jognak, az egyházi erkölcsnek e tiszta tannal meg nem egyező formájától való megszabadulásról. Kérdésünk megválaszolásánál ezt azonnal megelölegezhetjük: evangéliumi egyház a reformáció értelmében ott van és csak ott van, ahol a keresztény igazságok tiszta tanáról van szó, ahol az egyház élete erre az egy feladatra irányul, azt ehhez méri. Ezek a középkorban sem voltak teljesen ismeretlenek. És a mai katolikus egyház is szentel nekik valamilyen teret. Az evangéliumi egyház későbbi idejében is tanították állítólag ezeket. De a reformátorok tisztán tanították, ami a katolicizmusban bizonyosan nem történt meg és nem történik, miközben az evangéliumi egyház későbbi

korszakaiban éppen ez volt és ma is ez a kérdés, hogy vajon ezeket az igazságokat tisztán, vagy talán ismét elegyítve tanítják és ez azonnal ezt jelenti: egyáltalában nem tanították. Mert ezekkel az igazságokkal nem lehet úgy eljárni, ahogyan akarjuk. Ezeknek éppen úgy nem lehet ilyen vagy olyan értelmet, hangsúlyt és összefüggést adni. Szükséges, hogy egészen határozott véleménnyel és formában tanítsuk őket, különben már nem ugyanazokról az igazságokról van szó. Ez volt az, ami a reformáció korában egyházat alapított: akkor ezrek és ezrek meg voltak győződve arról, hogy azokat az igazságokat egyszerre abban az egyetlen helyes és ezért szükséges értelemben és formában hallják hirdettetni, és hogy most egyszerre, ahogyan sok évszázadon át egyáltalában nem hallották, mint valóban parancsoló és üdvösséges igazságokat. Ezzel a meggyőződéssel, hogy ime halljuk a régi keresztény igazságokat tiszta és ezért magasabbrendű és ezért egészséges igehirdetésben – ezzel a meggyőződéssel volt ott az evangéliumi egyház a pápai egyház közepette rögtön és később is, amikor a pápai egyház a felkelt nap fényét nem akarta látni és írni, nélküle és a saját lábán akart maradni. És ez az, amit a reformáció ennek az evangéliumi egyháznak minden korszakára nézve oly fontossá és oly mértékadóvá tett: a tiszta vagy homályos emlékezést arra az eltörölhetetlen sajátosra, amely akkor az egyház igehirdetésében hallható és meghallott volt, a sajátosra, amely akkor az igazságokra az igazság pecsétjét rányomta. Ennek a sajátosnak titka volt és ma is ez a reformáció titka. **Barth Károly**



Kálvin

KÁLVIN

*Két arca van: az egyik rám mered,
Mint büszke kőszirt nyüzsgő völgy felett,
Lelkünkbe néző lelkiismeret.*

*Dacos, kemény arc. Gránitból faragták.
Tekintete a végtelen szabadság.
Belécsönkölnek gyilkos, balga szabályak.*

*Századok fölött virraszt egyedül,
Magános, büszke csönd veszi körül,
Lelkén az óriások gondja ül.*

*A másik arca szenvedő, szelid...
Hordozza titkon mások könnyeit;
S magányok mély völgyébe rejtetik.*

*Alázatos arc... Remegő gyerek...
... Amazt mi látjuk, földi emberek,
Ezt csak az Úr, a csillagok felett.*

Muraközy Gyula

Kálvin: „Az egyház reformációja Isten munkája és az emberi gondolkodástól és reménységtől oly független, mint a halottak feltámadása vagy más ilyenféle csoda. Tehát a lehetőségre tekintve valamit tennünk kell azért, hogy ne várjunk az emberek jóakarataira, vagy a kor körülményeinek a változására, hanem a kétségbeesés közepette is előre törjünk. Isten azt akarja, hogy az evangéliumot prédikálják. Hadd engedelmeskedjünk e parancsnak és menjünk oda, ahová hív minket! Hogy mi lesz az eredmény, afelől nem kell kérdezősködnünk.”

Arcképcsarnok



Zwingli levele Lutherhez



Zwingli

„1527. április 1.

A tudós Luther Mártonnak, szívből tisztelt Testvéremnek! Kegyelem és békesség az Úrtól!

Mindig is nagyra becsültelek, saját apámat sem tartom nagyobbra. Nagyrabecsülésemet személyes leveleimmel talán nem tudtam kellően érzékeltetni, de annál inkább igyekeztem hangot adni ennek nyilvános működésemmel. Tiszteletemnek nem lesz vége irántad, hacsak az igazsággal szemben nem tanúsítasz keménynyakú ellenállást.

Egykor a Szentírásnak fáradhatatlan kutatója voltál, s amit abból tanultál, azt az emberek előtt meg is vallottad, s védted azt mindenféle ellenséggel szemben. Az ellenségekben elszánt keserűség halmozódott fel ellened. Amint ezek napról-napra megszorogattak, lassan elvesztetted önuralmadat, s addig jutottál, hogy most már mindenfajta engedményre kész vagy...

Egykor elítélted a pápa öldöklé-

seit. Ma pedig Te vagy az, aki szótlanul tőröd a fejedelmek és a hozzájuk hasonlók könyörtelen, gátlástalan önkényét szegény alattvalóikkal szemben... Miért kellett azt írnod a hesseni örgrófnak, hogy a hitvitát végre karddal döntse el? Ezek a dolgok, nagytudású Luther Márton, elszomorítanak engem, mert azt kell látnom, hogy hosszútűrésed türelmetlenségre változik, s nem röstelsz fegyverhez nyúlni, mikor látod, hogy álláspontodat az Írással nem igazolhatod. Ezt Luther Mártonnak nem szabad így folytatnia!

Kedves Lutherem, remélem, hogy „az ismerd meg önmagadat” bölcsességében tovább növekedtél. Ekkor belátod, hogy vannak dolgok, amik még előtted is mintegy tükör által homályosak maradtak...

Az úrvacsorával kapcsolatos tanításod oly tekintélyre tett szert, hogy az már a pusztá tekintély miatt is érvényben marad. Báresak a tekintély ne ártana az igazságnak! Ezt szívből jövő intésként mondom Neked. Ismerem és elismerem rendkívüli képzettségedet, lelki erőt, ellentmondást nem ismerő elmédet. De az igazság mindezekén túl van. Az igazság Lelke pedig mellettünk áll, s elvezet minket minden igazságra. Ő fogja megítélni a meg gondolatlan kifejezéseket. Mindenesetre igaz: akit az Isten felemelt, s akkor elkezdte Őt kevésbé tisztelni, és önmaga dicsőségébe felejtkeznek, az megérdemli, hogy lehulljon róla az álarc. Nem szeretném azonban, hogy vitánk következtében a pápisták lélegzet-



Luther

vételni pihenéshez jutnának. Ezért Kedves Luther Márton, döntéseidben szabj határt keménységnek. Ha okfejtésemben valahol tévedtem volna, akkor kérlek intsél meg engem a nyilvánosság előtt, ha ezt nem személyesen akarod megtenni. De közben ügyelj magadra is! Ne hallgass a háttérben meghúzódók szavára!

Élj jól, s gyakorold magadat a Krisztus halálára és feltámadására emlékező elmélkedésekben. Légy bizonyos afelől, hogy *nézetkülönbségünk ellenére megőrzöm irántad táplált nagyrabecsülésemet*, ha megmaradsz annak, amit vezetékneved kifejez: lauter – azaz tiszta, világos, önzéstől megtisztított!

A Te Huldrych Zwinglid, aki mindaddig szívből a Te híved, amíg a Te szívedben is tiszta, önzéstől megtisztított igyekezet lakozik az igazság iránt!”

Zwingli

(Fordította: Békefy Lajos)

❖ Reformációs arcképcsarnok ❖



Szegedi Kis István

SZEGEDI KIS ISTVÁN

Apostolnak lenni bizony
Nem valami jó kenyér volt
Abba az időbe'sem!...
Élted sorján végig nézve,
„Krisztusnak serény vitéze”,
Könnybelábad a szemem!

Átalmentél annyi minden
Küszködésen, szenvedésen,
Hogy végiggondolni sok.
Kicsúfoltak, megdobáltak,
Lábod alá vermet ástak
A pogány hatalmasok.

Kenyeredet megmérgezték,
Takaródat lehúzgálták,
És kergettek szüntelen.
Lelked mégis le nem roskadt,
Sebeidet büszkén hordtad
Testeden és lelken.

... Oh milyen szép, milyen tiszta,
Milyen áldott fény lehetett
A te vezércsillagod!
Hogy így át ezer veszélyen,
Tépő tövis-erdőségen
Vitt, vezérelt, biztatott!

Vitt, vezérelt, biztatott és
Nem engedett elcsüggedni
Rendületlen, nagy hited:
Hogy a szent ügy, amely mellett
Fegyveredet felemelted,
S a jövőnő a tied!

Nem engedett elcsüggedni
Az igazság öntudatja,
Mely lelken ragyogott.
Hited, hazád hű szerelme
Megacélzott, s fölemelte
Verejtékes homlokod.

Minden nyomod legyen áldott,
Mi szép magyar vallásunknak
Tudós, nagy apostola!
Itt és e hazán keresztül,
Valahol csak tisztán zendül
Krisztus evangéliuma!

S haló porod mig eláldjuk:
Hadd tanuljunk a példádon
Csüggeni hiten, hazán;
És mellettük rosszba, jóba
Csüggedetlen, – férfimódra
Megállani magyarán!

Szaboleska Mihály

ÉDES HAZÁM

Édes hazám, anyácskám,
vérral itatott földem,
akit nem vettem, nem loptam
és nem is örököltem.

Csak öledbe lopakodtam,
te nyelvet, nevet adtál,
köszönöm, hogy magyarnak,
fiacskádnak fogadtál.

Kiss Tamás



Szent Molnár Albert

SZENCZI MOLNÁR ALBERT

Strassburg babérja fedi
homlokát...
Égi seregben cherubok között
Fehér Pegázus viszi az Olimpra –
Nyomon kíséri a fekete inség.

Poéta volt s hozzá még oktató;
A sors haragja iker így is, úgy is.
Ily dúsát hol találtak volna mást,
A Tilly rábló spanyol katonái?

De templominknak bűgő orgonája,
Istenben bizó hivek szent fohásza
Emeli szárnyad az Úr
zsámolyához.

Kálvin szirtlelkén épült az örök
dóm,
A cinteremben van egy drága
emlék,
Soha nem porló, nevedet dicsérő.

Petri Mór

Ima október 31-re

...Krisztus, a mi drága Istenünk és lelkünk püspöke, tartsa meg kicsiny nyáját szent Igéje mellett, akiket ő drága vérén megvásárolt, hogy gyarapodjon és növekedjen a kegyelemben, az ismeretben és hitben ki-ki. Vigasztalja és erősítse is azt, hogy erősen és állhatatosan megmaradjon mindkettő, a sátánnak és a világnak minden ármányával és kísértésével szemben, és hallgassa meg tisztán mindenkinek szívbéli sóhajtását és aggódó várakozását és vágyakozását a dicsőséges, boldog jövőnek és megjelenésének örömteli napjára. Hogy mégis vége legyen egyszer a bibliai ádáz, mérges kígyó gyilkos csipésének és harapásának. És végre elérkezzen a dicsőséges szabadság kinyilatkoztatása és Isten gyermekeinek boldogsága, akik reménykednek és türelmesen várnak. Így szóljon ez minden kegyes szívből, hogy Krisztusnak, a mi életünknek a megjelenése kedves legyen. Amen!



„SZERESSÉTEK ELLENSÉGETEKET”...

Mondja Jézus Krisztus a Máté 5,43-44-ben. Igen-igen, azonban olyan ez az emberi természet számára, mintha valakitől azt kérném, hogy másszon át egy 6 méteres üvegfalon.

Szeretni az ellenségem? Hiszen azért ellenségem a másik, mert bántott engem, kárt okozott nekem. Természetem szerint nem hogy nem szeretem, de a bántását tetézve viszonzom neki. Hiszen a régieknek is megmondattott „gyűlöld ellenségedet”.

Úgy néz ki, hogy amikor Jézus azt mondja, hogy „szeressétek ellenségeiteket”, akkor Ő egy teljesen más világ nézőpontjából indul ki. A mi testies világunknak a törvénye más, ellentétes az Ővével. Igen nehéz tehát nekünk a természetünkön erőt venni!

Szinte nem is tudunk! Mégis most én azon igyekszem, hogy az Ő „világát” próbáljam érteni és ezt a továbbiakban leírni.

Mindenesetre valamit már sejtek. Ti, ha Jézus parancsát nem az én, hanem az ellenségem oldaláról akarom szemlélni, akkor rögtön szimpatikus lesz a parancs. Ugyanis, ha azt, hogy szeresd ellenségedet az ellenségem oldaláról vizsgálom, azaz, ha Ő érti azt, ha gyakorolja, vagyis, ha abbahagyja bántásait, bocsánatot kér és ezután szeret engem, ez pompás dolog, ezt értem. Azt viszont, hogy ugyanezt én tegyem, már nehéz elképzelni!

Amikor azt olvassa az ember, hogy „MEGMONDATOTT, hogy gyűlöld ellenségedet”, arra gondol, hogy az Ószövetség törvényeiben van ez előírva. Am ez nem így van! A törvényben nem található az a parancs, hogy gyűlöld ellenségedet! Jézus nem a törvényre hivatkozik, hanem a régi szóhasználat helytelen értelmezése ellen tiltakozik.

Ezt igazolja a:

- 2Mózes 23,4 „Ellenséged szamarát hajtsd vissza”
- Péld 2,17 „amikor ellenséged elesik, ne örülj!”

Jézus nem új parancsot hirdet, hanem a fejünkben, természetünkben lévő logikát akarja helyre tenni.

Már második éve voltam katona (1952-ben), amikor felrendelt magához az ezredpolitikai tiszt. – Őrmester et.! Tudja-e ön., hogy veszedelmes a bajtársaira nézve? – Én veszedelmes, de miért? – Mert vallásos tanokat hirdet – mondta. – Ezredes et., én nem hirdetem, de ha megkérdéznék, akkor felelek őszintén. (A szomszédos laktanyában 12 évet kapott egy katona ezért!) Mondja őrmester – folytatta –, ha háború volna és maga őrségben állna egy bunker előtt, melyben a bajtársai pihennek, és jönne az ellenséges katona, mit tenné? Én még nem voltam ilyen helyzetben, ezredes et., de úgy érzem, hogy mindent-mindent megtennék azért, hogy megvédjem a bajtársaim életét. Am az is fontos volna számomra, hogy az „ellenséges” katonát ne öljem meg, mert őt is várják haza gyermekei, őt is kötelezték arra, hogy katona legyen. A három szereplő közül a magam személye volna az utolsó. (Nem kaptam 12 évet.)

Mért írtam le ezt?

Azért, mert ez is egy felelet a bennem levő kérdésekre. Pld.: Ki az én ellenségem? Kinek vagyok én az ellensége? Ellenség-e az, akit én ellenségnek tartok? Én vagyok-e a másik ember ellensége, vagy ő az én ellenségem?

Az is kérdés, hogy hogyan, miért lettem én a másik embernek az ellensége, mivel szolgáltam rá? Hol, mivel bántottam őt? Vajon fontos ez? S az fontos-e,

hogy én miért tartom a másikat ellenségnek, mert valamiben másként lát, mint én, vagy mert megmondta, hogy hazug ember vagyok? Hát nem az vagyok? Ha úgy érzem, hogy nem szeret a másik, akkor már ellenség?

A kérdésekben a felelet is benne van, biztosan érzi ezt az olvasó is. Azaz arra a kérdésre, hogy ki az én ellenségem, nem az a válasz, hogy valami miatt a másik ember, hanem az, hogy a

SÁTÁN.

Mert nem test és vér ellen van tusakodásunk, hanem ... a sötétség világbirói ellen. Ugyanis az Ördög csinál belőlünk ellenséget egymás számára. S ha én ezt az ő szándékát nem fogadom el tőle, akkor tán imádkozni is tudok érte, sőt szeretni is.

A gyűlölet az alaptermészetünk része! Aki azt hiszi, hogy nála ez nem így van, vigyázzon, mert holnap esetleg megtapasztalja, hogy mégis így van!

A gyűlölet olyan, mint a szerelem, egyszer csak van és az ember nem tud szabadulni tőle. Nincs ereje az embernek.

Csak Krisztusban van erő ehhez! Csak Ő képes bennem erre. Hozzá kell menekülnöm, mert

„Mindre van erőm a Krisztusban!”

Példát is mutatott, amikor a kereszten a megfeszítőiért imádkozott: „bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek”.

A farizeusi magyarázat, mi szerint a másokban csak a bűnt gyűlölöm, az embert „szeretem”, sokszor hazugság. A szívet nem tudja becsapni a száj!

Szeressem ellenségem? Nem megy! Magamtól nem! Fel kell öltöznöm a Krisztust és akkor majd Ő fog szeretni bennem.

Vándor Gyula

Nyitott szemmel

„CSALÁDGYÓGYÍTÁS”

Azért teszem a címet idézőjelbe, mert nem tőlem való, hanem Dr. Süle Ferenc főorvostól, aki e tárgyban a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesületben tartott előadást a múlt hónapban.

Sokszor hallunk manapság a házasság, illetve a család válságáról. A válság megoldásáról, vagy gyógyításáról azonban nemigen hallani. Éppen ezért kár, hogy csak egy klubhelyiségben, kb. 30 főnyi hallgatóság előtt hangzott el ez az előadás. Tapasztalatom szerint ugyanis keresztyén körökben – még a mi Egyházunkban is – sokan vélekednek úgy, hogy a válás tilalmának súlykolásával, az elváltak kiközösítésével meg lehet védeni a családok egységét. Az így gondolkodók a római egyházéhoz hasonló merev tiltásokkal próbálják elriasztani egyháztagjainkat a válástól (közben inkább az Egyháztól riasztják el őket...). Olyanok lesznek ugyanis, mint a farizeusok, akik „elhordozhatatlan terheket raktak” emberek-

re! ... És most végre megszólal valaki, aki GYÓGYÍTANI akarja a házasságokat, a családokat...!

Főorvos testvérünk kimondta: természetes dolog (az emberi természet szerint!), hogy minden házasságban előbb-utóbb válságok alakulnak ki. Ezeket még időben megoldani és gyógyítani kellene, és nagyrészt lehetne is! A baj az, hogy a válságok megoldása helyett rögtön a válásra gondol a mai emberek zöme. Ennek magyarázata, hogy a házasságkötések általában a szerelem bódulatában, a paradicsomi boldogság elérésének naiv hitében történnek.

Ki-ki rózsaszín szemüvegen át látja olyankor szíve választottját, s csak együtt lakva jön rá, mekkorát tévedett... A lélekgyógyász első segítsége az, hogy felvilágosít: ne a másikban keressük a hibát azért, mert csalódtunk! Bárki lenne a párnunk – kijózanodás után mindenképpen csalódnánk!... No meg „Ő” is mindenképpen

csalódik bennem... Szerelmi álomban nem lehet leélni egy életet. Lehet és érdemes azonban küzdeni a válság megoldásáért, egymás megértéséért, gyermekeinkért. A gyermekeinkért való felelősség az, amely különösen kötelez házassági válságaink megoldására, mert a válás nem csak anyagiilag hozza nehezebb helyzetbe a gyermekeket, hanem minden esetben lelki sérültté teszi őket. Tudnunk kell – hangsúlyozta az előadó –, hogy nem azért élünk házasságban, mintha a jól sikerült házasság tökéletes boldogságot biztosítana, hanem azért, mert sem a férfi-nő kapcsolatára, sem a gyermekek felnevelésére ennél megfelelőbb rendszert nem lehet kitalálni!

Az előadás tanulságát abban foglalnám össze: meg kell küzdeni az egészséges házasságért, családjáért, s ha találunk keresztyén pszichiátert – érdemes a válságokban segítségét igénybe venni.

Kövespataki László

Őszre

Evangéliumot hirdető temető

y korábbi alkalommal temetőink külső rendjéről és szépségéről írtunk, (Presbiter 97. 1. sz.). Sajnos manapság számos temető inkább „társadalmi hulladék lerakóhely” benyomását kelti. Keresztyén temető = Istenmezeje, ahonnan az Úr ért kalászeit begyűjti. Református keresztyén temető evangéliumot hirdet. Hirdethet-e temető örömhírt? Akár az evangéliumok evangéliumára – János 3,16 – gondolunk akár Pál apostol szavára: „Akár élünk, akár halunk, az Úr éi vagyunk!” (Róma 14,7–10) – Örömhírt kapunk.

Temetőink üzenete – akár egyházi, akár önkormányzati kezelésben vannak – legyen: „Jézus él, s mi is élünk, a haláltól nem félünk!” (348. sz. húsvéti ének) Akit Jézus megváltott, azt mind életében, mind halálában örzi. Az tudja, miért is él.

Mentsen Isten a gyakorlati materializmus rémséges ideológiájától! A harcias, agresszív ateizmus nálunk „csak” fél évszázadon át tombolt. Ez nemcsak az élők számára talált ki Recsket, hortobágyi deportálótábor, Kistarcsát, Tököl, de a temetőkből is száműzte az „Én vagyok a feltámadás és az Élet” örök üzenetét. Ehelyett adta a nihilizmust és a pesszimizmust. S mindazt, ami ennek „gyümölcse”: erőszak, kapzsiság, bizalmatlanság, kuppeccsellem stb.

A sírköveken hemzsegnek az értelmetlen feliratok: a nihilizmus üzenetei. Pl.: „Mit az élet megtagadott – (azaz: mit a „kedves” rokonok és felebarátok) – azt pótolja az édes anyaföld”. Avagy: „Mindenki addig él, amíg emlékeznek reá.” „Miért születtem, ha meg kellett halnom?” stb., stb.

Milyen szépek és népnevelők voltak a hajdani hitvalló sírfeliratok: „Itt nyugszik Istenben megboldogult...” „Kik síromat szemlélték, Istent dicsérvétek: Jézus ölében nyugszom.” (Dobró János 23 éves sírja Kölköden.) „A Lélek él: találkozunk.” (Arany János fogalmazta leánya sírjára.)

Legyenek temetőink újra örömhír hirdetői a szép sírfeliratok által. Kérje meg a presbitérium lelkipásztorát arra, hogy készítsen bibliai igékből egy kis sírfelirat-gyűjteményt. Legyenek e kis gyűjtemények másolatai a presbitereknek, hogy ők is tudják ajánlani szeretteiknek, szomszédaiknak vagy szórványban az egész községnek. Itt, most csak példának okáért említünk meg néhány sírfeliratnak is alkalmas rövid igei üzenetet.

„Boldogok, akiknek szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják.” (Máté 5,18)

„Legyen hűetek Istenben.” (Márk 11,28)

„Jer, kövess engem!” (Márk 10, 21)

„Istenünk beszéde mindörökké megmarad!” (Ézs 40,8)

„Akik az Úrban bíznak, erejük megújul.” (Ézsaiás 40,31)

„Ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól.” (Zsolt 23,4)

Kívánczik az én lelkem Hozzád, ó Isten!” (Zsoltár 42,2)

„Tudja az Úr az igazak útját.” (Zsoltár 1,6)

„Te benned bíztunk eleitől fogva!” (Zsoltár 90,1)

(Folytatás a 14. oldalon)

Emlékezetes presbiterek

DÓKUS ERNŐ

(1852–1934)

Sárospataki kollégiumunk főbejáratánál állva, magyar nemzeti történelmünk számos nagyságának szobrát, emléktábláját láthatjuk. Most Dókus Ernőt olvassuk. Az Országos Református Presbiteri Szövetség második elnöke – Dr. Balogh Jenő egykori igazságügyminiszter avatta fel 1935-ben.

„E Főiskolából indult fényes pályájára DÓKUS ERNŐ az Országos Presbiteri Szövetség első világi elnöke, a Református Egyetemes Konvent világi elnöke, az Országos Református Lelkész Egyesület tb. tagja, kinek emlékét Isten iránti hálával áldják az ország presbiterei.”

A legfőbb ideje annak, hogy e nagylelkű élet az ország valamennyi presbitere előtt ismert legyen.

Elhunytakor két gyászjelentést adtak ki. Az egyiket a család, a másikat a pataki főiskola. Az utóbbiból idézünk. Miután felsorolja az elhunyt tucatnyi országos tisztségét – köztük mellékesen sok évi képviselőházi és felsőházi tagságát – így szól: „...miközben Igétől uralt lelke indításából az evangélium hallására igyekezett, Istennek színről-szinre való látására szólító végzéséből elköltözött az ő Urának örök világosságába. Főiskolánk „koránsgödött munkásától”, s a magát aláztatatosan az Úr agg szolgájának valló vezérértől fájdalomban is az Isten akaratán való megnyugvással búcsúzunk, s az elköltözött szavaival köszönjük az Úrnak, hogy olyan sokáig szolgálhatott köztünk is Neki.”

Az elhunytat a Kálvin téri templomban (!) ravatalozták fel. Ravasz László püspök búcsúztatta. A ravatalt a zsinat vezetői ülték körül. Az országot az államfő: nagybányai Horthy Miklós kormányzó képviselte.

E fényes végbúcsúhoz képest egyszerű névnek tűnik Dókus Ernőé. Kit tisztelhe-

tünk benne? 84 életévéről hetven éven át – már diák korában – szolgálta egyházunkat. Tanulmányai végeztével, mint a jog- és államtudományok szakembere kezdte pályafutását a miniszterelnökségen. Fiatal felesége elhunytával – 50 éven át ápolta emlékét – lemondott az állami karrierről, s minden erejét, tudását egyháza építésére szentelte. Presbiter Sátoraljaújhelyen. Majd a Tiszáninneni Református Egyházkerület főgondnoka. Az Egyetemes Konvent és a Zsinat világi elnöke. E minőségeiben lett országgyűlési képviselő, majd a főrendi ház tagja.

Mindez még „csak” cím lehetne. Ámde nem a hivatalok fényesítették Dókus Ernő nevét, hanem ő adott fényt, tekintélyt, tartalmat hivatalainak. Ismeretlen méltatója a „Magyar Protestánsok Lapja” 1932. évfolyamában így ír róla: „A hova csak az isteni Gondviselés oda állította, mindenütt a hű kötelességteljesítésnek eszményi mintaképe volt. Szerelmes eljegyzettjévé vált elhivatásának. – Munkakörébe elmélyedt, beletemetkezett. Kis egyházak ügyes-bajos dolga, hagyományos szegénysége éppen úgy hatott szívére, mint a nagy intézmények fennakadása, anyagi nehézsége. Amazok érdekében kész volt fáradságos utánjárásokat végezni, emezek érdekében pedig nemesak fejtő munkával, hanem anyagiakban is tetemes áldozatot hozni. Hogy egyházi gyűléseinkben az egyházkormányzat és igazgatás ügyei gondos előkészítésben simán és gyorsan, legtöbbször félnapos ülésben intéztek el az egykori 2-3 napos tanácskozások helyett, abban Dókus Ernőnek is orozslánrésze van.

Egyházmegyei gondnok korában felvett ügyeket előzetesen mindig gondosan átnézte. S ha netalán az előadó felületessége alkalmat adott volna az elkalandozásra, az elnöki székéből tapintatosan úgy



mutatott rá a tárgyra, hogy azzal minden további hozzászólás feleslegessé lett...

Hogy az egyházak anyagi ügyvezetésében a régi patriarkális és kezdetleges formák helyett a szabatos, pontos és ellenőrzésre alkalmas eljárások vezettek be, Dókus Ernőnek ebben sem csekély az érdeme. Egyházaért égő lelke mindig emésztődött, amikor csak az idők ügyeinek nem kedveztek, ellenben boldogsággal színlőtelt meg, ha Isten országáért bármi jót tehetett. Ha könnyet törölhetett, ha a jövőhöz alapot vehetett.

A tiszáninneni egyházkerület világi elnöki széke sem volt más számára, mint egy kiterjedtebb munkatér Isten szolgálata. Húsz éves főgondnoksága valósággal az Isten kegyelmi áldása volt anyaszentegyházára nézve. *Az egyetemes református egyház világi elnöki széke*ben az egyetemes feladatokhoz úgy tárgult ki látóköre és szeretetre úgy nőtt meg szíve, hogy azzal még a hozzá legközelebb állókat is, – akik az ő gazdag lelki adományait, megsokszorozott talentumait ismerték – ámulatba ejtette. Minden beszéde élet, erő, Krisztus-szeretlem és magasztos élmény.

Dókus Ernő gyászjelentésének alapigeje üzenet a mai presbitereknek: „Emlékezzetek meg a ti előljáróitokról, akik szólották néktek az Isten beszédét és figyelmeztették az ő életük végére, követésük hitüket.” (Zsid 13,7)

Papp Vilmos



LEVELES LÁDÁNKBÓL



„JAVASLATOK A PRESBITÉRIUMOK ÚJÁSZERVEZÉSÉHEZ”

Alapfeltételként szükséges, hogy egy nagyon gondosan előkészített választói névjegyzék készüljön. Ezt még ez év novemberében el kell végezni. A szolgálatvállalással kapcsolatosan fontos az, hogy vállalását szakképzettségének megfelelően a legjobb tudásával hivatászerűen végezze. A presbitérium tagjai sorában feltétlenül legyenek különféle szakképzettségűek.

A jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben fontos a családlatogatások során a gyülekezet tagjai anyagi helyzetéről tapasztaltak. Bizony számítani kell arra, hogy a gyülekezetek tagjai anyagi segítségért is felkeresik egyházközösségüket. Vigyázni kell a különféle tanfolyamok szervezésével. Sok águ a presbitérképzes, világi tanfolyamok (könyvelési, számítógépes). A tanfolyamok költségei, a családok gyermekeinek taníttatása jelentős összegbe kerül. Nehogy elriasszunk a szolgálatra vállalkozókat. Választási bizottság alakuljon az egyházközösségekben, 45 taggal. A lelkes szervezi. A presbiterek a lelkes munkatársai, az egyházközösség felelős vezetői lesznek. A bizottság elnöke azonban polgári foglalkozású legyen. Szerintem ez a helyes. Nem tartom szükségesnek „Biblia iskola” szervezését, sem presbitéri kézikönyvet. Ellátja ezt a presbitérképző tanfolyam. Fontosnak tartom azonban, hogy a Zsinat által az érvényben lévő egyházi törvényeinkről kiadott füzetet minden presbitér ismerje meg. Ez legyen meg az egyházközösség irattárában. Gyűlések alkalmával legyen ott az elnöklő lelkesnél. Választási törvényünk „elő”-presbitert nem ismer. A választási bizottság presbitereket ill. pót-presbitereket javasol. A presbitérium tagjainak létszáma minimum 4 fő, de 40 főnél nagyobb ne legyen. A pót-presbiterek száma ennek 1/4 része.

Az utánpótlás megoldása az ifjúságon keresztül történjék, részben. Legyen a gyülekezetnek működő ifjúsága, akik összejövetelüket hetenként tartják. Szolgálatukkal részt vesznek a gyülekezet életében: ünnepi istentisztelet, szeretetvendégségeken szolgálatukkal. Vezetésüket – az arra legérdemesebb ifjút – hívják meg a presbitéri gyűlésekre. Így jön létre kapcsolat a presbitérium és if-

júság között. Törvényünk szerint főgondnokot csak két lelkes esetében kell választani. Ez maradjon így törvényünk szerint. Tiszteletbeli presbiterek kérdése legyen minden gyülekezet egyéni kérdése.

Ügyelnünk kell arra, nehogy túlszervezésünkkel vagy túladminisztrálásunkkal a szolgálatot vállalókat elriasszuk!
Dr. Ványi Jenő

ŐSZI GONDNOKI GONDOK

címmel írt lapunknak dr. Fazekas Mihály nagykunsági területi szervezetünk elnöke. „Az előrelátó keresztény család mintájára a gondnokoknak is fel kell készíteniük egyházközösségüket a téli időkre, mert mi – presbiterek és gondnokok – egyetemlegesen vagyunk felelősek anyaszentegyházunk és gyülekezetünk jelenéért és jövőjéért.” (...) Vizsgáljuk meg mindenekelőtt egyházi épületeinket, nincsen-e azokon olyan javítani való, amít még okvetlenül a tél előtt el kell végezni. Különösen fontos, hogy a csapadékot, vizet távol tartjuk épületeinktől. Hasonlóképpen nézzünk körül temetőkertjeinkben is. Mindenekelőtt takarítsuk össze a temetőket, jelöljük ki a télen kivágandó előregeedett fákat és

jelöljük ki pótlásuk helyét: hova ültetünk majd fákat, hova bokrokat. Karcagon ezeket a munkákat a presbitérium vezetésével a gyülekezet tagjai végzik. A harmadik őszi-téli feladatunk a presbitér, vagy gyülekezeti munkás képzés megszervezése, megindítása. Állítsuk össze ennek programját, tájékoztassuk erről a gyülekezetet, és különös gonddal hívogassuk azokat, akiket 1999. őszen majd be kívánunk választani a presbitériumba. Látogassuk szorgalmasan a konfirmációra készülöket és az előkészítő alkalmakon is vegyenek részt presbiterek, hogy a fiatalok megismerjék őket, ill. ők a fiatalokat – fejezi be levelét dr. Fazekas Mihály a nagykunsági egyházmegyéből, Karcagról.

(Folytatás a 12. oldalról)

„Áldjad én lelkem az Urat!” (Zsoltár 104,1)

„Ne félj, csak higgy!” (Lukács 8,50)

„Béküljetek meg az Istennel!” (2Kor 5,20)

„Megmarad a hit, a remény és a szeretet.” (1Kor 13,13)

Vessünk véget a kin-rim-faragók diktatúrájának. Milyen hálásak lesznek a hozzátartozók, akik egy-egy temetőlátogatásról nem elkeseredve, hanem Ige által megvigasztalódva, megújulva érkeznek haza. Egy-egy Ige az elhunyt hozzátartozó üzeneteként is értelmezhető.

Egyházi temető azáltal is reménység-sugárzó, ha néhány nagyobb ígefeliratos tábla kerül elhelyezésre pl. egy parcella sarkánál. Fatablára vésvé, égetve kis védőtetővel ellátva. Famunkához értő presbitér szolgálatként is készíthet ilyen táblát. Vigasztaló szó ez a gyászolóknak olyankor, amikor egyedül küszködnek bánatukkal. Így temetőink újra valóságos cinteriummá, templommá válnak, melynek boltozata Isten kék ege.

„Megboldogulni”, azaz örök főboldogságra érkezni az tud, aki Jézus Krisztus által tud boldogan élni. S csak az tud boldogulni ez életben, aki tud örök főboldogságról!

P. V.



SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL



Ahogy bővül Szövetségünk munkája, úgy egyre több hír kívánczik ebbe a rovatba. Területi szervezeteinktől is egyre több hírt kapunk, amelyeket a jövőben ebben a rovatban kívánunk megjelentetni. Ezzel ugyan ez a rovat kicsit bővebb lesz, nemcsak a szikár híreket közöljük, de ugyanakkor több hely jut a lapban más cikkeknek:

Augusztus

14. A Református Világszövetség 25. Nagygyűlése keretében, Debrecenben a Kölcsey Református Tanítóképző Főiskola épületében bemutatkozott Szövetségünk. A nagygyűlés helyszínein képes plakátokon is bemutatkozott, a küldötteknek röplapokat osztott, ennek a napnak az estéjén személyes találkozóra is hívta az érdeklődőket. Az érdeklődők között tíz ország lelkészei és presbiteri voltak képviselve, férfiak, nők egyaránt. A tíz országból csak egy volt európai, Portugália, a többi ázsiai, afrikai és dél-amerikai. Mind örömmel üdvözölte Szövetségünk javaslatát, hogy a határokon túlyuló presbiteri kapcsolatokat építsük ki, sőt felvetődött egy Nemzetközi Presbiteri Szövetség gondolata is; de egyelőre célszerűbbnek látszik a kétoldalú kapcsolatok felvétele. Szövetségünket az alkalmon az elnök, a főtitkár és Szabó Dániel elnökségi tag képviselte.
28. Nagykőrösön a főiskolai presbiteri képzés záróvizsgáján a Szövetség elnöke részt vett a vizsgabizottságban.
30. A Budapest-Déli és a Délpesti Egyházmegye bibliaiskoláján Gyálon, a missziói titkár evangélicációs szolgálatot végzett.

Szeptember

- 1-5. között volt a szokásos országos presbiteri konferencia 72 résztvevővel a gyülekezetépítés témájáról. A konferencián holland előadók is szolgáltak előadásokkal, de előadást tartott dr. Boross Géza, dr. Németh Dávid, Somogyi Péter, Tamás Bertalan, Kovács Péter, Bácskai Bálint, Szabó Dániel, Szénási Sándorné, Puskás Lajos. Az esti evangélicációkat Vándor Gyula tartotta, a záró istentiszteleten Puskás Lajos szolgált.

7. Pákozdon volt presbiteri konferencia, amelyen az elnök is szolgált.
14. A Szövetség elnöke részt vett a főiskolai presbiterképzés kibocsátó ünnepségén Nagykőrösön, ahol köszöntötte a végzetetteket.
15. Főtitkári értekezlet volt.
20. Veszprémben volt presbiteri konferencia a veszprémi egyházmegye presbiteri számára, ahol mintegy hatvanan vettek részt. Az alkalmon a főtitkár és a gazdasági bizottság vezetője, dr. Judák Endre szolgált, a főti, ill. a helyi szolgálattelvők között.
21. A zempléni területi szervezet tartott közgyűlést, ahol a megnövekedett taglétszám következtében kibővítették az elnökséget. Ugyanezen napon Kistarsán volt presbiterképző konferencia a mátraaljai lelkész körbe tartozó gyülekezetek presbiterjeinek, ahol több mint százán vettek részt, közöttük a főtitkár, ill. a gazdasági bizottság vezetője is.
25. A legszebb templomkert pályázat elbírálása érdekében a bírálóbizottság Jászkisérre és Tiszaföldvárra látogatott.
29. Anagykunsági egyházmegyei területi szervezet tartotta közgyűlését Berekfürdőn. A közgyűlésen Török Ede ny. lelképásztor tartotta a bevezető áhitatot, ill. mondott záróimát. A közgyűlésen dr. Fazekas Mihály tartott beszámolót a szervezet munkájáról, majd Balla Tibor elnök szólt a Szövetség egészének munkájáról, a legközelebbi teendőkéről. A főtitkár a presbiterképzés helyzetét, Nagy Lajos, a kerületi koordinációs bizottság titkára pedig a kerületi munkákat ismertette.

Dőgei Imre törökszentmiklósi főgondnok, országgyűlési képviselő, a keresztyén egységről, a közelgő országgyűlési választások előtti feladatokról szolt.

Október

Szept. 30-

- okt. 2 között rendezte a Szövetség nemzetközi presbiteri konferenciáját 54 résztvevővel Berekfürdőn, a Megbékélés Házában. A konferencián előadást tartott dr. Kálmán Attila, a Zsinat nem-lelkészi elnöke, Nagy Ákos az erdélyi egyházkerület egyik főgondnoka, dr. Hegedűs Loránt a dunamelléki egyházkerület püspöke, Gönczö Sándor, Nagy István, dr. Fruttus István Levente, a főtitkár és beszámoltak többen is egy-egy egyházmegye presbiterképzéséről határokon innenről és túlról: a pápai, az észak-pesti, a budapest-déli, a zempléni, a debreceni egyházmegyéből, ill. az erdélyi, a királyhágómelléki egyházkerületből, a jugoszláviai református keresztyén egyházból, a kölni gyülekezetből. Az esti evangélicációkat dr. Fekete Károly ny. teol. tanár tartotta. A záróistentiszteleten és úrvacsoraosztáson dr. Böleskei Gusztáv püspök, a Zsinat lelkészi elnöke szolgált.
3. Az elnökség Debrecenben, az egyházmegye tanácstermében tartotta ülését, amelyen a bevezető áhitatot Derencsényi István debreceni esperes tartotta.
6. Szerkesztőbizottsági ülés volt, amelyen a Presbiter 5. számát zárta le a bizottság.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa.

Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: Dr. Bodolay Géza, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Papp Vilmos, Vándor Gyula, Kövespataki László, Winter Sílvia; Felelős szerkesztő: Békefy Lajos; Felelős kiadó: Balla Tibor; Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Telefon: 218-0266 A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 300,- Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 576,- Ft, európa és a tengerentúl más országaiba 10\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”. Budapest: személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében! Készült a Typopress Kft. nyomdájában. Felelős vezető: Kovács Gábor; Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Egy példány ára: 50,- Ft.

KÁROLI GÁSPÁR
REFORMÁTUS EGYETEM
TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR
PRESBITERKÉPZŐ SZAK
NAGYKÖRÖS
1995-1997

*„Ébredd! bizonyítsd föl Lélek!
A vérfalakra írók álljanak,
Kik néhán szólnak a harcra késznek.”
(196. zsoltár)*

Felsőfokú presbiterképző záróvizsga

A KGRE Nagykovácsi Tanítóképző Főiskola 1997. augusztus 28-án tartotta a felsőfokú presbiterképzés záróvizsgáját.

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 1995-ben tett átfogó javaslatot a református szakképzés rendjébe illeszkedő felsőfokú presbiterképzésre. A posztgraduális képzés a KGRE Nagykovácsi Tanítóképző Főiskoláján indult 1995 novemberében, kísérleti jelleggel. E speciális képzés a presbitertársadalom mélyen elkötelezett, evangélikus, minimum középfokú iskolai végzettségű presbiterinek képzési formája volt, mely magas-

szintű, a presbiteri hivatás igényes – gyülekezeti szolgálatot tekintve – hatékony és elkötelezett ellátását teszi lehetővé, főiskolai fokú teológiai és társadalomismeretek nyújtásával.

A képzési tematika alapos kidolgozását a Főiskola készítette el két éves időszakra, trimeszteri rendszerben, trimeszterenként 2-3 egész napos konzultációval kombinált egyéni tanulással és csoportmunkával.

Az első év alapos bibliaismereteket (Ó- és Újszövetség), egyháztörténelmet, pszichológiát (embertant), egyházi éne-

ket, dogmatikát, etikát, egyházismeretet, egyházkormányzást tartalmazott. A második év a specializáció éve volt, presbiteri ismeretekkel, vallásszociológiával, gazdasági, műszaki, társadalmi, jogi, szociális, ellátási ismeretekkel, gyülekezetépítéssel, diakóniával, bibliakörvezetéssel, lelkipálosi és egyházi menedzselési ismeretekkel.

A tanulmányi idő szakdolgozat készítésével zárult. A záróvizsgát 11 presbiter tette le szép eredménnyel, ami azt bizonyította, hogy a résztvevők alapos és elmélyült munkával készültek tanulmányaik befejezésére. A képzési forma egyértelműen bizonyította, hogy a jövő egyházának építésében a presbitérium megújítása alapvető fontosságú, ezért feltétlenül szükséges a képzési forma további folytatása – mondotta értékelésében Nagy István főigazgató.

A tanfolyam vezető tanára, dr. Fruttus István Levente – az érdemjegyek ismertetése után – szeretettel köszönt el a végzett presbiterektől, utalva arra, hogy bár a jogi kötelek lezárult, a testvéri kapcsolat mindörökké megmaradt. Balla Tibor vizsgálónök, a Presbiteri Szövetség elnöke záróhívatásában megható szavakkal emlékezett vissza a kezdésre, majd Isten iránti hálával kívánt sok áldást a presbiterek munkájára, odahaza gyülekezeteikben.

Nekünk – akik e képzésben részt vettünk – mindenekelőtt hitmélyítést és testvéri közösséget jelentett az eltelt két esztendő. Kaptuk az Isten Igéje utáni vágyakozást, az evangélium hirdetésének készségét, a mások iránti szeretetet, és részesei lehettünk a testvéri közösség bátorításának, buzdításának, egymás szolgálatának, az imádság megtartó erejének.

Mindezt legyen Istené a dicsőség!

Bana Gábor

ŐSSZEL

*Atyám, a te kezed soha el nem fárad,
Telerakta megint gyümölcsevel a fákot,
Szőlőtőre fűrtöt
Szép sorjába fűzött,
Ki ne magasztalná isteni munkádat!*

*Mennyei jóságod búségét kitarja:
Hegy-völgy az emberek gazdag életstára.
Áldás mosolyog ránk,
Felvidámul orcánk,
Édesen legyinti az örömmek szárnya.*

*Porszem vagyok én csak ezen a világon,
De kegyelmed érzem, nagyságodat látom,
Dicsérve dicsérlek,
Mindig, amíg élek, -
Fejemet meghajtva, szent nevedet áldom.*

Pósa Lajos